

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: Филолошки

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Мр СЛАЂАНА (Миливоја) ЦУКУТ, виши асистент Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци, поднијела је Наставно-научном вијећу Филолошког факултета захтјев за формирање комисије за оцјену подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације под насловом *Српски говори околине Шипова из југозападне Босне*. Наставно-научно вијеће Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци, поводом овог захтјева, на 55. сједници одржаној 12.4. 2014. године именовало је Комисију за писање извјештаја (...) у сљедећем саставу:

Др Милан Драгичевић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци; ужа научна област: *Специфични језици – српски језик*, предсједник,

Др Божо Ђорић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду; ужа научна област: *Српски језик*, члан, и

Др Драгомир Козомара, доцент Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци; ужа научна област: *Специфични језици – српски језик*, члан.

Редови који слиједе представљају Извјештај ове комисије.

Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звање, назив уже научне области за коју је изабран у звање, назив универзитета и факултета у којем је члан комисије стално запослен.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Мр Слађана (Миливоја) Цукут (дјев. Гостић) рођена је 8. априла 1984. у Дервенти. Студије српског језика и књижевности завршила је с просјечном оцјеном 9,10 на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци 2007, а постдипломске студије смјера Наука о језику (просј. оцјена: 9,33) окончала је на Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци успјешном одбраном магистарског рада *Говор младих Дервенте* 2013. године. Универзитетску каријеру започела је 2009. године избором у сарадничко звање асистента за ужу научну област *Специфични језици – српски језик* на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци. Двије академске године (од 2009. до 2011) обављала је послове лектора за српски језик на Универзитету „Пајсије Хиландарски“ у Пловдиву (Бугарска) у оквиру међународне сарадње поменутог универзитета и Универзитета у Бањој Луци. У сарадничко звање вишег асистента за научну област *Специфични језици – српски језик* на Филолошком

факултету Универзитета у Бањој Луци изабрана је децембра 2013. године.

Као сарадник учествовала је у реализацији научног пројекта националног значаја *Истраживање српских посавских говора између Врбаса и Украине* (координатор проф. др Милан Драгичевић) реализованог током 2013. године, а досад је објавила и ова четири научна рада:

(1) *Набљудения върху употребата на предлога с в български и сръбски език (по примери от преподаването на сръбски език като чужд)*, Безкрайността на словото (Сборник с доклади от Тринадесетата национална конференция за студенти и докторанти), Пловдив, 2012, 90-94.

(2) *О неким особинама вокалског система говора млађих становника Дервенте*, Српски језик, књ. XVIII/1-2, Београд, 2013, 595-607.

(3) *О неким особинама акценатског система говора млађих становника Дервенте*, Филолог (часопис за језик, књижевност и културу), бр.VII, Бања Лука, 2013, 103-111.

(4) *О жаргонизмима у говору Дервенте*, Прилози проучавању језика, књ. 44, Нови Сад, 2013, 43-58.

Први од наведених радова представља у цјелини објављено ауторкино саопштење изложено на поменутом међународном научном скупу одржаном у Пловдиву (Бугарска) 2011. године, а остала три за штампу приређене одабране одјелке ауторкине магистарске тезе. Припадају скупини радова из тзв. урбане дијалектологије, дијалектолошке поддисциплине која је код нас тек у повојима. Онај под (2) објављен је у угледном часопису међународног значаја, а посљедња два у часописима који припадају категорији часописа националног значаја.

а) Навести неопходне биографске податке: школовање, успјех у току школовања, кретање у служби, резултати научно-истраживачког или стручног рада, јавна признања, друштвене активности и познавање страних језика;

б) У прилогу биографије доставити списак објављених научних радова.

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Сам назив предложене кандидаткињине докторске тезе подразумијева да крајњи резултати њених истраживања морају резултирати израдом рада који спада у ред дијалектолошких радова, тј. да припада оној језичкој дисциплини која је прославила науку о српском језику у 20. вијеку, и то у толикој мјери да су најкомпетентнији наши и страни слависти – сумирајући укупна достигнућа србистике у том недавно завршеном вијеку – 20. вијек неподјељено прогласили „златним вијеком српске научне дијалектологије“. Учињено је то с разлогом пошто је у том раздобљу заиста учињено много на истраживању народних говора српског језичког корпуса, а резултати проведених истраживања публиковани у бројним радовима монографског типа којима се србистика може само поносити. Међутим, упркос свим тим достигнућима, остало је још увијек нешто тзв. „бјелина“ (= недовољно истражених говорних ареала) на дијалектолошкој карти српског језичког простора, а једну од тих „бјелина“ представљају и српски говори размјештени на просторима југозападне Босне. Пријављујући тезу под напријед наведеним насловом, кандидаткиња је несумњиво испољила тежњу да ту „бјелину“ начне.

Из наслова предложене теме јасно произилази кандидаткиња тежња да опише

српске говоре са простора који данас, административно гледано, припадају општини *Шћипово*, а територија ове општине, као што је познато, захвата три предионе цјелине, заправо планинске висоравни, које тамошње становништво у својој свакодневной комуникацији означава називима *Јањ*, *Жупа* и *Пљева*. На просторима ових трију предионих цјелина, како показују прелиминарни резултати пописа становништва обављеног октобра 2013. године, живи данас 10 820 становника, при чему је апсолутна премаћ српског православног становништва на цијелој територији више него изразита, а област *Јања* – познато је – одувјек је настањивало, па и данас настањује искључиво српско становништво. О говорима српског становништва из ових крајева - дијалектолошки гледано врло интересантних - засад постоје изузетно скромни подаци. Јесте да је основну идентификацију ових говора, тј. њихову припадност говорима *херцеговачко-крајишког (источнохерцеговачког)* дијалекта, поодавно извршио проф. М. Павловић у свом раду *О становништву и говору Јајца и околине* (СДЗБ III, Београд, 1927, 97-112), али су каснија истраживања, вјероватно због слабих саобраћајних веза – по правилу – заобилазила ове просторе. Истина, говор „кочоперних“ Јањана, које становници осталих двију предионих цјелина неријетко, онако у шали, називају „мудровима“, донекле је привлачио пажњу и у томе периоду, па о њему имамо данас каквих-таквих фрагментарних података. Говор мјештана насеља *Стрџице*, на примјер, био је обухваћен истраживањима спроведеним у оквиру пројекта *Босанскохерцеговачки дијалекатски комплекс – синхронизациона дескрипција*, а дијалекатска грађа прикупљена том приликом публикована је у БХДЗБ, књ. VI (1990). Невоља је, међутим, у томе што је, изгледа, неименовани теренски истраживач слабо био припремљен да обави тај задатак, па је знатан број тамо презентованих података, благо речено, сумњиве вриједности. Нешто је у том погледу исправљено у новије вријеме приликом попуњавања квестинара за израду *Српског дијалектолошког атласа* у пунктовима *Грбавица* (истраж. доц. Д. Козомара) и *Стрџице* (истр. проф. Д. Црњак), али ти подаци још увијек нису публиковани, па су, самим тим, и недоступни широј научној јавности. Одређен број података о говорима овога краја доноси и неколико краћих прилога проф. М. Драгичевића, насталих као резултат његових теренских истраживања: *О говору Срба села Мујџићи из западне Босне* (Српски језик 17/1-2, Београд, 2012, 171-189), *Белешке о заменичким облицима у говору Срба Јања из југозападне Босне* (Годишњак 2/2012. Друштва чланова МС у Републици Српској, 15-23), *О важнијим особинама сугласничког система говора јањских Срба из југозападне Босне* (Српски језик 19/1-2, Београд, 2014, 561-576) и *О рефлексима гласа јат (ѣ) у данашњем говору јањских Срба из југозападне Босне* (рад у штампи у Годишњаку за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу за 2013). И то би било, углавном, све. А ако све то узме у обзир, онда постаје несумњиво јасно да је предложена тема, која претпоставља продор у досад неистаражено и ново, не само подобна за израду докторске дисертације, него да је и кандидаткиња посве у праву, када у свом образложењу предложене теме истиче да би њена теренска истраживања, која полазе од досад потврђене *хипотезе* о припадности овог говора говорима *херцеговачко-крајишког (источнохерцеговачког)* типа, требала, на крају крајева, резултирати радом у коме би систематски биле приказане фонетске, прозодијске и морфолошке, а у одређеној мјери и синтаксичке и лексичке особине говора наведеног подручја, чиме би се „скинула“ једна „бјелина“ са дијалектолошке карте српског језичког простора. Пошто је само по себи разумљиво да би такав научни прилог уистину представљао значајан допринос нашој научној дијалектологији, од једног младог човјека - који тек улази у науку – тешко да се може и нешто више тражити. Предложени методолошки поступци – било да се ради

о стандардним поступцима којима се служи наша научна дијалектологија, било оним експерименталног типа предвиђеним за провјере спорних (посебно прозодијских) случајева – затим назначене опште одреднице о будућој структури рада, као и богат библиографски прилог који садржи попис научне литературе (наше и стране) којима ће се служити приликом коначног обликовања свога рада, такође су увјерили Комисију у то да је кандидаткиња у потпуности оспособљена да оно што је у поменутом образложењу теме навела спроведе и у дјело. Комисији, отуда, није преостало ништа друго него да јој само најискреније пожели да све испланирано уистину и оствари.

- а) Значај истраживања;
- б) Преглед истраживања;
- в) Радна хипотеза са циљем истраживања;
- г) Материјал и метод рада;
- д) Научни допринос истраживања.

3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

Имајући у виду све оно што је о предложеној теми и кандидаткињи напријед речено, Комисија држи да је на овоме мјесту непотребно вршити одређена понављања. Остаје јој отуда само то да још једном констатује како је предложена тема погодна за израду докторске дисертације, те да кандидаткиња испуњава све формалне и суштинске услове који јој омогућавају не само пријаву, већ и израду једне овакве тезе, као и да подсјети на то да се и она слаже с предлогом кандидаткиње да се за руководиоца дисертације именује проф. др Милан Драгичевић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци.

Комисија, дакле, предлаже Вијећу Факултета да кандидаткињи *Слађани (Миливоја) Цукот* одобри израду докторске тезе под насловом *Српски говори околине Шипова из југозападне Босне*, да за руководиоца тезе именује, у својству ментора, проф. др Милана Драгичевића, те да наведени предлог прослиједи одговарајућим органима Универзитета ради даљег поступка.

- а) Кратка оцјена о научним и стручним квалификацијама кандидата тј. о његовим способностима да приступи изради дисертације;
- б) Научна или практична оправданост предложених истраживања и резултати који се могу очекивати;
- в) Мишљење о предложеној методи истраживања;
- г) Уколико комисија сматра да кандидат не посједује одговарајуће научне и стручне квалификације, да неке претпоставке кандидата у вези пријављене дисертације нису тачне или је предложен метод рада неадекватан, исти треба детаљно образложити.
- д) Приједлог са образложеном оцјеном о подобности теме и кандидата (Обавезно написати оцјену да ли су тема и кандидат подобни или не)

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

- 1. Проф. др Милан Драгичевић, пред.,
- 2. Проф. др Божо Ћорић, члан, и
- 3. Доц. др Драгомир Козомара, члан

